

Συνέντευξη Άννας Γαλανού

- 1. Γιατί επιλέξατε την εποχή των δεκαετιών του 50 και του 60 για φόντο στην ιστορία σας; Τι ιδιαίτερο νομίζετε πως διέθεταν εκείνα τα χρόνια;**

Ήταν μια εποχή πολύ δύσκολη για την Ελλάδα, που προσπαθούσε να ανασυνταχθεί μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο και τον εμφύλιο. Δεκάδες χιλιάδες φτωχοί και απέλπιδες άνθρωποι πήραν βιαστικά το δρόμο της μετανάστευσης είτε για το εξωτερικό είτε για τα μεγάλα αστικά κέντρα. Από τη μια υπήρχε ένα μεγάλο κλίμα αστυφιλίας κι από την άλλη οι πόλεις άρχιζαν να αναπτύσσονται αλόγιστα. Ήταν μια ιδιαίτερα ταραγμένη περίοδος με πολλές κοινωνικές και ταξικές ανακατατάξεις. Οι σύγχρονοι ιστοριογράφοι δεν μας έχουν δώσει ακόμα επαρκή στοιχεία για να την χαρακτηρίσουμε, το βέβαιο όμως είναι ότι παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τα μεγάλα αστικά κέντρα έρχονται σε άμεση αντιπαράθεση με τις φτωχογειτονίες των πόλεων, και το λιμάνι του Πειραιά. Η εργατική τάξη δούλευε για ένα κομμάτι ψωμί ενώ οι μικροαστοί είχαν ένα και μόνο όνειρο, να γίνουν πλούσιοι για να μπουν κι αυτοί στα αστικά σαλόνια. Υπάρχουν και πολλά άλλα στοιχεία που έχει αυτή η μεταπολεμική περίοδος, προσωπικά όμως στάθηκα σε αυτό. Στην περιγραφή και συμπεριφορά των κοινωνικών και ταξικών διαφοροποιήσεων.

- 2. Βρίσκετε τη νέα εποχή να νοσταλγεί τα χρόνια παλαιότερων δεκαετιών; Κι αν ναι, σε ποιους τομείς νομίζετε πως η τότε εποχή ήταν καλύτερη απ' τη σύγχρονη;**

Πολλοί νοσταλγούν το παρελθόν για την αγνότητα των ανθρώπων, τις καθημερινές καλημέρες της γειτονιάς και μια πιο απλή και προσιτή συμπεριφορά που διέπνεε τις σχέσεις. Περισσότερο αναπολούν την νεότητα τους, παρά αυτό καθαυτό το παρελθόν που δεν ήταν καθόλου ιδανικό. Οι νεότεροι έλκονται από αυτές τις αναπολήσεις που δεν τις έζησαν, μέσα στην σημερινή και απρόσωπη καθημερινότητα που ζουν. Από την έρευνα που έκανα για το βιβλίο πιστεύω απόλυτα ότι η σημερινή κρίση έχει πολλά κοινά στοιχεία με τις δεκαετίες του '50 και του '60. Η φτώχεια ήταν τρομακτική και τότε, οι προοπτικές και οι ευκαιρίες για μια καλύτερη ζωή ασήμαντες, ο αναλφαβητισμός ήταν σε μεγάλο βαθμό, αφού οι περισσότεροι άνδρες και γυναίκες έψαχναν τρόπους επιβίωσης, οικογένειες χωρίζονταν βίαια λόγω της μετανάστευσης και ο υπόκοσμος είχε ξεπεράσει κάθε όριο στις μεγάλες πόλεις. Ήταν πολύ σκληρά τα πράγματα και καθόλου ιδανικά.

- 3. Πολλοί υποστηρίζουν πως ο ρομαντισμός εξελίσσεται όπως άλλωστε εξελίσσονται και οι άνθρωποι. Προτιμάτε τον ρομαντισμό όπως αυτός εκδηλωνόταν κάποτε μέσα από γράμματα, τηλεφωνήματα, ραντεβού σε πάρκα κι ακροθαλασσιές και φυσικά μέσα από το συναίσθημα της υπομονής ή προτιμάτε τον σύγχρονο ρομαντισμό όπως αυτός αποτυπώνεται στα sms, στις βιντεοκλήσεις, ραντεβού σε μεγάλα εμπορικά κέντρα και μέσα από το συναίσθημα της βιασύνης ή -όπως λέγεται- του «εδώ και τώρα;»**

Σύγχρονος ρομαντισμός με την έννοια που τον περιγράφετε, δεν νομίζω να υπάρχει. Είναι μια μορφή επικοινωνίας ανάμεσα στους νέους, που δεν απορρίπτω. Όλα αλλάζουν και ακολουθούν τις εποχές. Μερικές γενιές αργότερα οι νέοι της τότε εποχής θα αναφέρονται ίσως νοσταλγικά στην σημερινή επικοινωνία, ποιος ξέρει;

Όλα αυτά που αναφέρετε πιο πάνω για το παρελθόν είναι πολύ ελκυστικά, όπως τουλάχιστον τα έχουμε δει στις ταινίες. Μου αρέσει να σκέφτομαι τρυφερά και γιατί η απάντησή μου είναι θετική ως προς το ρομαντικό μέρος μιας σχέσης. Όμως είναι καρτ ποστάλ πια, όμορφη μεν και νοσταλγική, σαν μια γλυκιά ουτοπία του σήμερα.

- 4. Τι μηνύματα θελήσατε να περάσετε στον αναγνώστη σας μέσα από το τελευταίο σας μυθιστόρημα;**

Διαβάζοντας το Σμαράγδι στη Βροχή, κάθε αναγνώστης θα κάνει μια μεγάλη βουτιά στην ψυχή του. Θα νιώσει να τον κατακλύζουν έντονα και δυνατά συναισθήματα, με κύριο όλων την αγωνία. Ένα ερώτημα που γεννιέται από την αρχή του βιβλίου είναι τι θα γίνει στη συνέχεια, αφού τίποτα δεν είναι ορατό, καθώς η ιστορία ξεδιπλώνεται σταδιακά. Το βιβλίο εστιάζεται σ' ένα κεντρικό μήνυμα που αποτελεί και το στόχο της ηρωίδας: Την αλήθεια και κατ' επέκταση την δικαίωση. Αυτός είναι ο κεντρικός άξονας γύρω από τον οποίο κινείται η ιστορία του βιβλίου, η δε δικαίωση που στο τέλος έρχεται σαν επισφράγισμα της θλιμμένης, γεμάτης αναζήτηση και αδιέξοδης ζωής που για χρόνια βιώνει η ηρωίδα, απλά τον επιβεβαιώνει. Τα συναισθήματα που κυριαρχούν είναι πολλά με κύριο όλων την αγωνία.

- 5. Τι πραγματεύεται το «Σμαράγδι στη βροχή»; (όχι το οπισθόφυλλο)**

Το βιβλίο επί τις ουσίας πραγματεύεται τις ανθρώπινες σχέσεις σε όλες τους τις εκφάνσεις. Ο έρωτας είναι σε πρώτο πλάνο, δεν είναι μοιραίος, μοιάζει αδιέξοδος αλλά δεν είναι τελικά. Το άλλο μεγάλο θέμα που αναλύω είναι οι πολλές όψεις της ‘αλήθειας’. Πού τελικά σταματά το ψέμα και πού αρχίζει η αλήθεια, πόσο καταστροφική μπορεί να είναι η ζήλεια, πόσο μεγάλο κακό μπορεί να κάνει ο εγωισμός; Πράγματα που ασφαλώς όλοι τα γνωρίζουμε, όμως πολλές φορές τα θεωρούμε δεδομένα. Δεν είναι πάντα. Η υποκρισία είναι επίσης ένα σοβαρό θέμα, και διαχρονικά έχει τις ίδιες επώδυνες επιπτώσεις. Αναφέρομαι στην αληθινή αγάπη που όταν υπάρχει και είναι πραγματική ξεπερνά όλα τα εμπόδια, υπερκαλύπτει κοινωνικές και ταξικές διαφορές και εξυψώνει τους ανθρώπους. Οι μοιραίες συμπτώσεις είναι ένα άλλο θέμα εξίσου σοβαρό, πολλές φορές λειτουργούν και σαν από μηχανής Θεός που προσφέρουν απρόβλεπτες λύσεις. Επίσης μεγάλη σημασία αποδίδω στο πεπρωμένο που αρκετά συχνά είναι εκείνο που καθορίζει τις ζωές των ανθρώπων.

6. Τι γεύση πιστεύετε πως θα μείνει στον αναγνώστη σαν διαβάσει και την τελευταία σελίδα του βιβλίου σας;

Εκείνο που εισπράττω από τους ήδη αναγνώστες του βιβλίου είναι αυτό ακριβώς που επεδίωκα λίγο πριν γράψω την λέξη τέλος. Είναι η γεύση της απόλυτης δικαίωσης. Αυτός ήταν εξ’ αρχή ο στόχος μου γράφοντας αυτή την πολυπρόσωπη ιστορία που διασχίζει τρεις δύσκολες δεκαετίες. Ελπίδα και Δικαίωση. Είμαι απόλυτα ικανοποιημένη που οι αναγνώστες μου εισπράττουν ακριβώς αυτό.

7. Πώς ερμηνεύετε τον νόμο περί κατάργησης της ενιαίας τιμής του βιβλίου, (εξαιρούμενων των μυθιστορημάτων για τα πρώτα δύο χρόνια της έκδοσής τους);

Μόλις χθες διάβασα πως ο αναπληρωτής υπουργός Πολιτισμού Νίκος Ξυδάκης ανακοίνωσε πως σχετική διάταξη για την ενιαία τιμή του βιβλίου θα κατατεθεί πολύ σύντομα στο πρώτο νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομίας που θα έρθει στη Βουλή. Ήμουν από τους συγγραφείς που εξέφρασα και γραπτώς, τη απόλυτη αντίθεση μου με την κατάργηση της ενιαίας τιμής. Η άποψη μου είναι ότι με την κατάργηση της ενιαίας τιμής, το βιβλίο κινδυνεύει να γίνει προϊόν εύκολης ανάλωσης από μεγάλες αλυσίδες, δεν προστατεύεται από κανένα νόμο, δεν υπάρχει κανένας σεβασμός στον δημιουργό του, τα μικρά βιβλιοπωλεία οδεύουν προς εξαφάνιση, το ίδιο και οι μικροί εκδοτικοί οίκοι. Ήταν κάτι πρωτοφανές αυτό που έγινε στην Ελλάδα, όταν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία κ.λ.π.) οι

νόμοι που προστατεύουν το βιβλίο και τους δημιουργούς του είναι ισχυροί.

Ανάλογο άρθρο μου: <http://blog.dioptra.gr/blog/2014/02/17/%CE%B7-%CE%AC%CE%BD%CE%BD%CE%B1-%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%8D-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%B1%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%B9%CE%BC%CE%AE-%CE%B2%CE%B9%CE%B2%CE%BB/#more-465>

8. «Η βιβλιοθήκη είναι ένα παράθυρο στον κόσμο» υποστηρίζουν κάποιοι κι ίσως όχι άδικα. Αλήθεια, πού βλέπει το παράθυρο της δικής σας βιβλιοθήκης;

Η δική μου βιβλιοθήκη έχει παντού παράθυρα και ανατολικά και δυτικά. Η γνώση είναι προνόμιο όλων των λαών και όλων των κατευθύνσεων. Γιαυτό δεν μπορεί ούτε να περιοριστεί σε ιστορικά συγγράμματα και δοκίμια αλλά ούτε και σε βιβλία που είναι απλά της μόδας και την επόμενη μέρα δεν θυμόμαστε τίποτα απ' ό,τι διαβάσαμε. Προσωπικά δίνω μεγαλύτερη έμφαση στην ιστορία, γραμμένη και ιδωμένη από όλες τις πλευρές, όπως επίσης και στους ποιητές. Διαβάζω πολύ συχνά ποίηση, γιατί από κει εμπνέομαι και γεμίζω συναισθηματικά. Επίσης σύγχρονους και νέους συγγραφείς, έλληνες και ξένους. Πάντα οι νέοι έχουν πράγματα να πουν. Διαβάζω τα πάντα πρώτον γιατί μου αρέσουν τα βιβλία, αλλά τώρα το κάνω και για ένα ακόμα λόγο. Θέλω να έχω την δική μου άποψη για αυτά που εκδίδονται.

9. Αν κάποιος σας ζητούσε να του χαρίσετε το βιβλίο σας επειδή αδυνατεί να το αγοράσει, θα του το χαρίζατε στο όνομα του καλλιτέχνη-συγγραφέα ή θα τον παροτρύνατε να το αγοράσει στο όνομα του επαγγελματία-συγγραφέα;

Πολλά χρόνια χαρίζω βιβλία. Κατανοώ τους λόγους που κάποιες φορές ένας άνθρωπος αδυνατεί να αγοράσει ένα βιβλίο και για μένα είναι χαρά να χαρίζω. Άλλωστε είμαι της άποψης ότι η γνώση προσφέρεται αφιλοκερδώς. Το ίδιο ισχύει και για τα δικά μου βιβλία. Δεν υπάρχει καμιά ταμπέλα για μένα και ο τίτλος συγγραφέας είναι το τελευταίο που με απασχολεί όταν κάποιος αδυνατεί να αγοράσει ένα βιβλίο μου.

10. Πώς αισθάνεστε όταν βλέπετε το εκάστοτε βιβλίο σας να βρίσκεται στις προθήκες των βιβλιοπωλείων; Ικανοποίηση,

ανταμοιβή των κόπων σας, χαρά ή αδιαφορία, ψυχραιμία και εφησυχασμός;

Το γράψιμο για μένα ουδέποτε αποτέλεσε αυτοσκοπό, ούτε ανάγκη επιβεβαίωσης. Χαρά αισθάνομαι, μεγάλη συγκίνηση και περηφάνεια. Μου αρέσει να βλέπω το βιβλίο μου να βρίσκεται στις προθήκες ή στους πάγκους. Ακόμα έχω αυτή την αγωνία που είχα από παιδί, θέλω να αγοράσω όλα τα βιβλία που βλέπω, ακόμα και το δικό μου. Όταν το βλέπω δεν νιώθω συγγραφέας αλλά αναγνώστης. Αυτή η “πεινά” για διάβασμα, πιστεύω πως δεν θα με εγκαταλείψει ποτέ.

11. Βρίσκετε το είδος του βιβλίου να είναι είδος πολυτελείας ή είδος ανάγκης ειδικά για τους ανθρώπους της σύγχρονης εποχής;

Το βιβλίο και το διάβασμα είναι βέβαια προσωπική υπόθεση του καθενός, πολυτέλεια όμως δεν θα την χαρακτηρίζα ποτέ. Έχω συναντήσει πολλούς ανθρώπους που έκοβαν την μπουκιά στη μέση και κυριολεκτώ μ’ αυτό που σας λέω, για να μπορέσουν να εξοικονομήσουν χρήματα και ν’ αγοράσουν κάποιο βιβλίο. Είμαι από τους τυχερούς που γνώρισα τέτοιους ανθρώπους. Επίσης δεν το θεωρώ είδος ανάγκης, αλλά συμπλήρωμα της ψυχής και τούτο για μένα είναι ακόμα πιο σημαντικό. Το βιβλίο, το κάθε βιβλίο πάντα κάτι έχει να σου πει. Γράφετε για αναγνώστες, γράφετε για να διαβαστεί από τον κόσμο, όχι από τους φίλους ή τους οικείους μας. Του οφείλουμε σεβασμό, πρέπει να το αφογκραστούμε.

12. Από τι εμπνέεστε;

Κυρίως από τους ανθρώπους. Φυσικά υπάρχουν και άλλα ερεθίσματα που με ωθούν να το κάνω, ψυχική ανάγκη επί το πλείστον, όμως οι άνθρωποι αποτελούν βασική πηγή έμπνευσης μου. Κατά πλειοψηφία μου είναι άγνωστοι άνθρωποι που η μορφή τους έχει κάτι να μου πει, που οι χειρονομίες τους είναι αποκαλυπτικές, ακόμα και η χροιά της φωνής τους ενίοτε για μένα παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον. Κάθε φορά επιλέγω ένα κεντρικό πρόσωπο και γύρω απ’ αυτό αρχίζω να ξετυλίγω μια καινούρια ιστορία. Είναι εκπληκτικό αυτό που μου συμβαίνει, γιατί σχεδόν αμέσως το άγνωστο, ως τότε πρόσωπο, έξαφνα μεταμορφώνεται σε οικείο και προσιτό.

13. Και τέλος, ποιο βιβλίο διαβάσατε τελευταία και άγγιξε τις χορδές από την άρπα της ψυχής σας; Θα το συστήνατε στους αναγνώστες σας;

Να σας εξομολογηθώ ότι πρόσφατα δεν έχω διαβάσει κάποιο βιβλίο που να μου άγγιξε χορδές. Διάβασα πολλά και καλογραμμένα βιβλία, αλλά έτσι όπως μου ζητάτε να σας απαντήσω, δεν ήταν κανένα. Είμαι στη φάση που διαβάζω για μια ακόμα φορά Ελύτη... βρίσκομαι σε φάση δημιουργίας. Ας διαβάσουν ποίηση οι αναγνώστες σας. Είναι υπέροχη η ποίηση...